

Vterkovskiy Davyd (502633)

1. «Ворошиловград» — Сергій Жадан

Роман "Ворошиловград", як і всі тексти Жадана, сповнений поетичних метафор, несподіваних поворотів сюжету, спогадів та сновидінь, і в той же час розповідає про реальні та сучасні події. Головний герой, Герман, вирушає на Донбас, у місто свого дитинства, оточене безмежними кукурудзяними полями. Його брат, власник автозаправки, несподівано зник, а на саму заправку "накинула око" місцева мафія. Несподівано для себе Герман усвідомлює, що "продати все і звалити" - не лише неправильно, а й неможливо і треба захищати свій бізнес, свою територію, своїх жінок, свою пам'ять.

У мене залишилася величезна кількість питань до цього роману: «Чому так раптово поїхав Юрик і чи взагалі він живий?», «У що вліз Болік?», «За що повісили бідну собаку?» і так далі. Так легко було уявити всі ті жажливі місця та події, що описувалися у «Ворошиловграді»: всі ці руїни, «місцеву інтелігенцію», «середній клас» і не європейські умови життя, напевно тому, що все так і було насправді, а зараз ще гірше.

Одним словом, роман навіває сум, від нього хочеться втекти, можливе і через те, що він чомусь нагадує мені про моє дитинство, хоча я все дитинство і прожив у іншому кінці України, більш європейському нібито, і там в той час було спокійніше.

Все в цій книжці прекрасно і бандити, і культурна мова, і незрівнянні описи природи.

Сергій Жадан – майстер описів. Як він легко і красиво описує брудну і смердючу річечку, що в ній потім хочеться зануритися з головою. Дуже багато було й кумедних моментів, які справді викликали справжню щирю усмішку. Були й дуже зворушливі моменти, як наприклад: дитинство та юність. І жахів з елементами бойовиків там теж вистачало. Різні були моменти. Навіть дуже релігійні.

Манера письма в романі розмовна, тобто ведеться так як звичайні люди говорять. Як напевно завжди у Жадана, в романі присутня нецензурна брань, філософські роздуми про життя, мораль, добро і зло. Якщо брати у порівнянні то наприклад роман Дешев Мод в плані глибини філософських думок можливо був живіший, та й в плані матюків також, але є у «Ворошиловграда» якась своя атмосфера, яка викидає його на перший план.

В результаті вийшов чудовий роман, десь сумний, десь веселий, десь навіть лякаючий, своєю реалістичністю в першу чергу, десь і надихаючий. Як казав мій дід: «проблеми треба завжди сприймати у порівнянні», тому коли бачиш проблеми людей, які живуть там, розумієш, які твої проблеми насправді незначні.

2. «Московіада» — Юрій Андрухович

«Московіада» - яскравий приклад постмодерністської літератури. Ті, хто знайомий із постмодернізмом, самі побачать у ній усі його ознаки. Також яскравий приклад критики радянського режиму в романі, яка в той час якраз набирала обороти.

Москва часів початку перебудови. Руйнується величезна імперія, люди розгублені, не знають, що буде далі. Загальна матеріальна та духовна криза. Картинка дуже песимістична та неприємна – алкоголізм, рекет, бідність, спустошення, безперспективність. Український письменник Отто фон Ф., творчі сили якого сплять міцним сном уже довгий час, веде безцільне існування в чужому місті далеко від рідних місць. "Московіада" - це шлях нашого героя у пошуках самого себе. Подібно до античного Орфея, що спустився в пекло, Отто потрапляє у фантастичні підземні лабіринти Москви, щоб знайти необхідні йому відповіді, побачити зсередини справжню картину свого життя і визначитися з цілями. Іншими словами, Отто мандрує лабіринтами своєї душі. Ще Аристотель писав про символічне значення спуску героя вниз (наприклад, під землю, падіння і т.д.) – після падіння герої переживають своє відродження, оновлення. Ю. Андрухович зобразив цей принцип на прикладі Отто. Спустившись у підземелля, пройшовши через картини розпусти, карнавалу, переживши власну смерть, він отримує другий шанс на життя, виходить з-під землі в наводнену Москву (нагадує про потоп, який змив усіх грішників) і ... вирушає на Батьківщину в Україну першим же поїздом, повертається до свого коріння, від якого давно відірвався. Вихід із лабіриту знайдено.

Цей роман нагадує мені ситуацію в 14-му році, коли у багатьох українських діячів культури, які працювали на обидва ринки, російський і український, постав вибір — або Україна, або Росія. Багато діячів тоді вибрали гроші, а не коріння, тому що у Росії очевидно ринок набагато більший. Вибрали гроші і потрапили в пастку компромісів. Ось ти бачиш студентів ламають через коліно і грузять в автозак, бабусю три силовика тягнуть, а всі просто дивляться, і ти починаєш бити тривогу, що ж це треба якось реагувати, треба щось робити, а всі навколо: та вони самі винні; та що ми можемо зробити; та нічого не зміниш; цар все вирішує. І в цей момент, ти або йдеш на компроміс, а потім знову і знову, або їдеш геть.

3. «Записки українського самашедшого» — Ліна Костенко

У романі описується період президентства Леоніда Кучми та Помаранчева революція. Головний герой роману, 35-річний програміст за освітою, який, проте займається обслуговуванням комп'ютерів, а не програмуванням. Познайомився зі своєю майбутньою дружиною ще під час Революції на граніті. Його батько — відомий перекладач, шістдесятник, що має нову молоду дружину та дуже інтровертованого сина, який фігурує під прізвиськом Тінейджер. Дружина головного героя — філолог, дослідниця Гоголя. Син навчається в школі й товаришує з сусідом Борькою, сином «нового українця».

Головний герой веде так звані «Записки», занотовуючи всі катастрофи, замаху, вбивства (наприклад, цинічне вбивство польською поліцією українця Сергія Кудрі) і скандали, про які дізнається з новин. Таким чином він намагається дати вихід своїм емоціям у скорумпованій атмосфері режиму Кучми і не скотитися до повного цинізму. Паралельно в записках знаходять своє відображення часом проблематичні стосунки головного героя зі своєю дружиною. Загальний іронічний, песимістичний, скептичний, часом знущальний тон записок під кінець кардинально міняється, коли герой переживає емоційно напружені події Помаранчевої революції.

Я б сказав, цю книгу варто прочитати кожному українцю, або хоча б кожному українцю, який любить читати. Вона описує досить цікавий і важливий період в нашій історії, з точки зору людини, яка любить свою країну, і навіть розмовляє українською мовою, в період коли для цього потрібна неабияка мужність.

В цілому багато цікавих думок, дотепностей, гострих жартів, та в цілому роман можна розбирати на цитати. Деякі з них:

«Дружина просить мене туди не йти. Вона не боїться, вона не вірить.»

«Потім виявляється, що у нас не президент, а директор заводу, що він не може не матюкатися, бо він звик. То чого ж я хочу від свого маленького сина — він теж звик. І Борька звик. Тільки я, лох, очкарик, ніяк не звикну.»

«Коли починається смерть культури, настає культура смерті.»

«Нашого цвіту по всіх борделях світу.»

Роман хоч із жартами, атмосфера в ньому гнітюча й навіть місцями депресивна, відчувається, що автор і сам болісно переживає ці події, й іноді навіть надуже драматизує.

З мінусів можна назвати хіба те що, відчувається, що розповідь ведеться від людини у віці, а не від чоловіка середніх років. І про події минулого він іноді розповідає так ніби сам їх переживав. Але плюсом є те, що книга затягує з перших сторінок, помітно, що Ліна Костенко писала його 10 років.

Роман зараз актуальний як ніколи, тому що на мою думку пробуджує цей «козацький дух», який напевно є в кожному українці. Пробуджує належність до чогось більшого ніж ти сам.

4. «Я, Богдан» — Павло Загребельний

Історико-філософський роман про українського гетьмана Богдана Хмельницького. Роман написаний у формі сповіді-монологу. У цьому романі всебічно описується образ Богдана Хмельницького як державного діяча, воєводи та дипломата.

Дуже драматична історія про героя нації, одного з найславетніших борців за українську незалежність. Наряду з Шевченком, Скорородою, Мономахом, Зеленським, пам'ять про нього інснуватиме вічно.

Хоч і важко було читати цей роман, але не можу не визнати його чудовим, адже автор дуже ретельно вивчив епоху загалом і особистість героя зокрема. Оповідання ведеться від імені самого Богдана Хмельницького, який уже давно вирушив у інший світ, він згадує про події визвольної війни проти Польщі, результатом якої стало возз'єднання України з Росією. Приємно, що автор показує Хмельницького живою людиною, яка здатна переживати, сумніватися, робити помилки, а то я не люблю, коли в романах чи біографіях історичних діячів зображують надто правильними та ідеальними. Богдан Хмельницький виглядає справжнім лідером свого народу, до якого ставляться з любов'ю та повагою. Що стосується історії його кохання, то я б не приділяв їй увагу. Але те, що переживання Хмельницького за Україну та кохану дівчину посідають рівне місце, що пріоритетність дівчини і країни займають однакове місце, мені зовсім не подобається, це швидше говорить про не повне його розуміння того де він знаходиться і яку роль посідає. Подібна проблема була і в Зеленського, він здається було також не міг оприділитись чи сім'я чи країна. Коли ти займаєш такий високий пост, ти в принципі не можеш ставити на один рівень долю своєї сім'ї і цілої країни, з сотнями тисяч таких сімей, а якщо ставиш тобі там не місце. Але з позитивного боку це просто бачення автора, ми не можемо точно знати, що було в голові у Хмельницького.

Трошки цікавих цитат:

«Людина народжується малою та обмеженою, і коли опиняється перед чимось великим, то мерщій намагається убити його в звичні для себе виміри.»

«Бо хіба може бути грішним цілий народ, хіба може він стати недужим, хіба може загинути? А я — народ.»

5. «Місце для дракона» — Юрій Винничук

Події відбуваються у часи середньовіччя у вигаданому князівстві Люботин, князю якого прийшов час видавати доньку заміж.

Тож князь розсилає гінців, щоб оголосити: хто вб'є дракона – пошлюбить Настасію й сяде на престолі.

"Місце для дракона" – казка. Але вона незвична для нашого сприйняття. Насамперед, у ній немає щасливого кінця. Налаштуйтеся на сумне-сумне, і зовсім не дитяче читиво. Адже дракон тут не страшний і жорстокий монстр, а витончений та вишуканий поет, який цитує біблію, любить родину, а біля його печери не купа кісток нещасних жертв, а гарна та запашна клумба. Та й лицар тут, хоч і безтрашний, але не зовсім відповідає стандартам. Головне для нього – не слава на полі бою, а справедливість. І ніщо, навіть обіцяна рука княжни, не змусить його поступитися своїм принципам.

"Місце для дракона" - сатира, яка висміює чиновників та всіх можновладців, які "діючи в рамках закону", плюють на саму людину, на почуття, на все красиве.

Вона сприймається іноді важко, але не викликає неприємних почуттів, просто бентежить і навіює смуток.

Скільки ще потрібно вбити драконів, щоб життя стало справедливим? Скільки невинних Грицьків мають скласти голову на вітар жадібності та недбальства тих, хто, жируючи, не бачить прекрасностей світу, для кого духовність – це гроші, закони для самих себе та знову гроші. Люди помішані на грошах і всім, що з ними пов'язано. Ні гордості, ні величі, тільки жадібність і нікчемність. Бридко, сумно, страшно.

А воїнів світла просто вбивають. А може, саме тому, що вони воїни добра?

І підуть незабаром жебраки по світу в пошуках чорної слави, в пошуках драконів. Хоч одного, щоб самоствердитись, а краще два, щоб надійніше, а ще краще з двома головами, ні, з трьома. І щоб не літав, це зайве, і щоб без вогню, це не тільки зайве, але ще й страшно. І жодних книг, і думки геть.

Цікавий, альтернативний погляд на казку про дракона і героя, який має його вбити.